

**KIS-654 – Hanc'herieg an arvestoù VI — Sz. (to) release.
Gl. décor**

(GE – 12 12 99)

Sz. (TO) RELEASE

Ar verb *to release* hag ar pennanvioù *release, releasing, releaser* a gaver e hanc'herieg ar fiñvskeudenniñ diouzh un tu e kalvezerezh al lenañ, diouzh an tu all e kenwerzheladur ar filmoù. Greomp da gentañ un trosell war gemeradurioù ar gerioù-se en domanioù diseurt ma vezont arveret.

Sz. to release. 1. (a) Diskargañ, akuitañ, dizleañ, dilloñ¹ (ub. eus e bromesa). Lakaat (un amaezhiad) en amstael, digevodañ (milourion). (b) Leuskel (ur prizoniad) da vont, divac'hañ, dieren. (c) Leuskel (evned) da nijal, dilaoskiñ. (d) Lakaat (ur c'henderc'had nevez) e gwerzh. Lakaat (ur film) en amred, enamredañ, amledañ. — **2.** (a) Dilaoskiñ (un aezhenn), ec'hodiñ. (b) Leuskel (bombez). (c) Distignañ (ur winterell), deluskañ, dizleizhañ (biz un drezenn), diskoilhañ, frankaat, diglaviañ, distardañ, dizerc'hel, diskregiñ, dispegañ. Leuskel (ar starderez). Diaskañ (dleizh un arm, stanker ur benveg skeudenniñ). — **3.** (a) Ober dilez (eus un dle). (b) Dilezel (ur gwir), dioueriñ. (c) Lezel (udb. da vont gant ub.), dilezel, ober an dilez eus. (Hervez *Harrap's.*)

Sz. release, releaser, releasing. [Dre vras e klot kemeradurioù an daou bennanv hag al ledverb pennanvaet gant re ar verb ha ne roan nemet an arverioù arbennik.] (*Gwir*) **Release.** Akuit, kuitañs, kuitezadur. — **Order of release.** Urzh divac'hañ. — (*Kazet.*) **Press release.** Kemennad d'ar wask. — (*Treloc'h.*) **Release gear, Releaser.** Trevnad diaskañ, trevnad distignañ. — (*Luc'hsk.*) **Shutter-release.** Trevnad diaskañ ar stanker. — **Trigger release.** Diaskerezh dre an draen. — (*Fiñvsk.*) **Release.** Amled (ur film), enamred (ur film), doned (ur film) dirak ar c'hevredig. — **Releaser.** Amleder (filmoù). — (*Stlenn.*) **Release.** Handelv (furm nevez un reizhiad). — (*Bevon.*) **Releasing hormone.** Hormon o teluskañ enaozidigezh pe/ha borc'hidigezh un hormon all.

---

¹ C. ha GIBR. da heul a ro ar pennanor *dilloenter*, adanor *dilloet* ; evel ma reer gant *goulloñ* e kichen *goullonder*, *goullonderiñ* e kinnigan ar stumm skañvaet *dilloñ*.

Evel a weler, ez eo puilh kemeradurioù an termenou saoznek ha ken puilh all loazioù ar brezhoneg a-dal dezho.

ARVERIOU Sz. *RELEASE, RELEASING, RELEASER EN TRELOC'HEREZH*

Tennañ a reont d'an embreg a zo lakaat en arc'hwel un ardivink en arsav : evit tennañ ul luc'hskeudenn, evit deraouiñ filmañ, h.a. Lies verb brezhonek a gaver war ar sterva : *distignañ, diaskañ, delankañ, deluskañ* hep ankouaat ar valleeg *dizleizhennañ*. Pep hini eus ar verboù-se avat zo dezhañ meur a generadur ha war-benn kaout un termen kalvezel resis — ha degas pinvidigezh d'ar yezh — e c'hallfed soñjal en ur verb all c'hoazh.

Emaomp o paouez kejañ gant Br. *dilloenter*, stumm a ginnigan erlec'hiañ outañ ar stumm *dilloiñ*. Kevelep eo da Kb. *dillyngaf* [Cl. *d"#-eks-long o'r gwr. *legh- 'gor-wedd' ...] *to set free, release, liberate, let go* ” (GPC 1018).

A orin eo gant Kb. *ellyngaf, gellyngaf* “[*ellwng* < Brth. *ellonk- < Clt. *eks-long...] *to set free, release, disband ; let go ; untie* ” (GPC 1390). Kevelep da hemañ diwezhañ e ve Br. *elloiñ*.

Br. **elloiñ** a ginnigan kemer da ziazez evit an termenou o sellout ouzh enarc'hwelañ un ardivink dre un embreg a-daol. Hentoù diseurt zo evit *elloiñ* ur c'hamera evel pouezañ pe war un nozelenn (ur *veudell*) pe war ur spletenn heñvel ouzh draen ur fuzuilh (Sz. *trigger*, Gl. *détente*).

Ur resisadur zo d'ober amañ a-zivout an **dleizh** (Sz. *sear, sere*, Gl. *gâchette*), gwikefre e-barzh un arm tan a zo he c'hefridi derc'hel ar **skoer** (Sz. *striker*, Gl. *percuteur*) hag e leuskel pa bouezer war an **draen** (Sz. *trigger*, Gl. *détente*) : er galleg prezegek e klever alies *gâchette* pa ve dikoc'h komz eus *détente*.

Evit ar c'hamera hag an ardivinkoù all arveret er mediaoù e c'haller adkemer an termenou boaziet evit an armoù, o tegas termenou ouzhpenn diouzh an dro. Evel en notennoù kent ez amprouan va c'hinnigadennoù dre treiñ ouzh Pascal LE MOAL, *Cinéma Vidéo français-anglais & anglais-français*. Notomp an arver el levr-se eus Gl. *gâchette* er ster prezegek.

déclenchement ◊ release, releasing ◊ **elloiñ, elload g.-où**

~ automatique ◊ automatic release ◊ **elload emgefreak**

~ à la gâchette ◊ triggering ◊ **elload dre an diasker, diaskad g.-où**

bouton de ~ ◊ release button ◊ **meudell b.-où elloiñ**

déclencher ◊ to release, to trip ◊ **delankañ, deluskañ, diaskañ, elloiñ**

~ à la gâchette ◇ to trigger ◇ **elloiñ dre an diasker, diaskañ**
 déclencheur ◇ release button, trip, releaser switch ◇ **meudell elloiñ, afell b.-où elloiñ, elloer g.-ioù**
 ~ à distance ◇ remote control releaser, on / off remote control ◇ **pellelloer g.-ioù**
 ~ à gâchette ◇ trigger ◇ **elloer diaskañ, diasker g.-ioù**

arverioù *Sz. release, releasing, releaser en amlederezh*

An arverioù-mañ a sell ouzh kenwerzheladur ar filmoù. Ur wech echu ur film e vez tennet anezhañ un niver eiladoù a fizier en un **amleder** (*Sz. distributor, renter, releaser, Gl. distributeur*) o dasparzh etre ar **gorvoerion** skeudennvaoù (*Sz. (theatrical) exhibitors, Gl. exploitants (de salles de cinéma)*), da emell dezho o **diskorañ** d'ar c'hevredig. Amledañ ur film nevez, e ebarzhiñ en amred kenwerzhel, eo e **enamredañ** (*Sz. to release, Gl. diffuser, sortir*). **Enamred** ur film zo e amkan an **diskor** anezhañ er salioù (*Sz. release, Gl. sortie, première diffusion*). E-keñver kenwerzh, an *amleder* zo enta an hanterour etre ar *produer* (*Sz. producer, Gl. producteur*) hag ar *gorvoerion*. O vont da C'heriadur LE MOAL :

release of a film ◇ sortie d'un film en salle, première diffusion d'un film en salles ◇ **diskor g.-où** *ur film er skeudennvaoù, diskor ur film er salioù*
 ~ rights ◇ droits d'exploitation ◇ **gwirioù l. (g.) enamredañ, gwirioù korvoiñ, gwirioù diskorañ**
 broad ~, general ~ ◇ diffusion nationale ◇ **amled g.-où a-vras**
 exclusive ~ ◇ première exclusivité, sortie en exclusivité ◇ **enamred g.-où digen, diskor digen kentañ**
 first ~, # *first run* ◇ première diffusion, exclusivité ◇ **enamred kentañ, enamred digen, diskor kentañ**
 release (to ~ a film) ◇ diffuser un film en salle, sortir un film *en salle* ◇ **diskorañ ur film**
 releaser, # *distributor* ◇ distributeur *de films* ◇ **amleder g.-ion, enamreder g.-ion**

Merkomp ar c'henskej erdalioù etre *amledañ, enamredañ* ha *diskorañ* : an *amleder* hag ar *gorvoerion* a genlabour da enamredañ ar film, al lankad diwezhañ o vezañ e ziskorañ d'ar c'hevredig. A du 'rall, ez eo da intent *diskor* evel lankad diskouez kentañ (*Sz. release, Gl. sortie*).

Gl. DECOR

Da Alan Monfort a skrive din :
 “Ne zeskin ket « un dresadenn simetrik » pe
 « c'hoari a ran teatr barzh un tamm dekor »”

Emañ an termen e disoc'h un hil o tremen dre La. *de(cet* "dereout a ra", *de(cens* "dereat, heneuz", *de(cu(s* "pezh a zere, kaeradur, kinkladur, bragerezh ; kur, klod, bri", *de(co(r* "kaer, kenedek", *de(co(ro* "kinklañ, kaeraat ; enoriñ, briaat" ; dre krGl. *decorer* (1350) "pourvezañ peadra da gaeraat, kaeraat, kinklañ ; enoriñ, briaat", *decore* (16t kantved) "pezh a dalvez da ginklañ, da gaeraat (un den pe ul lec'h)". E galleg klasel, an *décor* oa hollad ar presteoù danvezet da zerc'hennañ al lec'h ma c'hoarvez ur pezh. Ken abred ha dibenn an 18t kantved e voe astennet ster ar ger d'ar werc'helezh : an *décor* a zeu da vezañ hollad doareoù al lec'h ma c'hoarvez darvoudoù, ma emgaver, ma vever.

Daou zorc'hadur ster a gaver hiziv gant Gl. *décor* : *a*) kempennadur al lec'h ma c'hoarier ; *b*) al lec'hienn ma c'hoarier, kempennet pe get, a seller avat en he stolidigezh e-keñver an niñv. Ar saozneg a ra gant pevar ger : *a*) *scenery*, o taveiñ da galvezadoù al lec'h c'hoari, d' al leurenn ; *b*) *set*, o kennotañ "lakaat, desezañ, stalañ", arveret dreist-holl evit ur c'hoari e-barzh un adeilad ; hag, e lavar ar fiñveier : *c*) *setting*, lec'hienn diavaez kuit a gempennadur ; *d*) *location*, termen hollek oc'h arouezañ kement lec'hienn diavaez ma troer ur film. An alamaneg a ra kel a gempennadur al lec'h c'hoari gant *Bühnenbild*, *Szenerie* ha d' al lec'h end-eeun ma c'hoarier gant *Ausstattung*.

Br. **kinkladur** roet betek henn evel kevatal da Gl. *décor* ne zec'her nemet keal kempennadur al lec'h c'hoari ha ne oufe spiriñ evit merkañ al lec'hiennoù, kempennet pe get, ma aozer arvestoù. Al lec'h ma loer un niñv, ken en diabarzh, ken en diavaez, kempennet pe get, a rafen anezhañ al **loadur** — ger a gemerfen da dermen hollek. Mar be ezhomm eus un termen dispisoc'h a ve en e erdal ken lec'hienn ar c'hoari ent strizh, ken an dremmvro, e c'hallfed ober gant **amveziadur**. Er fiñvskeudennerezh, ez eus un emell arbennik a zo klask war ar maez pe e kêr al lec'hioù azas diouzh niñvennoù ar film — ar Sz. *locations* end-eeun ; en degouezh-mañ e kav din e terefe Br. **keñverenn**.

Daveiñ a ran da hBr. *cemer* "direction, région, endroit" (DGVB 100), Kb. *cyfair* "direction, region, place, spot" (GPC 675). Evel a ouzer, diouzh an deverad hBr. *ercemer* "opposition, fait d'être en face de" (DGVB 162) ez eo bet dezneuziet Br. *ergeñverenn* "ergorenn arouezet" (sl. KIS-343, La-08, pp. 327 hh.).

Evit a sell ar *c'hinkladur*, eleze ar presteoù a staler war an evlad evit derc'hennañ lec'h an niñv, e lakaer kemm etre daou seurt elfennoù : ar re nad int ket ar pezh e hañvalont bezañ, da skouer panelloù o taolenniñ diabarzh un ti, ur straed, maezioù,

anezho **elfennoù luniek** (Gl. *éléments figurés*), hag ar re a zo pezh e hañvalont bezañ, evel un nor a c'haller digeriñ ha tremen drezi, ur c'hwer ma c'haller gwelc'hiñ an daouarn, ul lugell ma c'haller skourrañ ul lamp, anezho **elfennoù traek** pe **traegoù** (Gl. *éléments praticables*). Merkomp e reer ivez gant ar pennanv Gl. *praticable* da envel ul lodenn eus ar c'hinkladur, uheloc'h eget live an evlad, ma c'hell an dremmourion pignat ha c'hoari, Br. **gourle g.-où**.

Ar c'hoskor o plediñ gant al *loadur* zo dezhañ kefridioù diseurt hervez rizh an arvest. Evit ar c'hoariva e kinnigan envel **loadurour** (Gl. *scénographe*) an arzour kalvezour oc'h ergrafañ hag o trevnañ staladur ha kinkladur al leurenn ha **loadurezh** (Gl. *scénographie*) e ziskiblezh. An termen *loadurour* (Gl. *décorateur*, Sz. *art director*) a zalc'hfen ivez evit an atebeg war brientadur al lec'hioù (evlad en diabarzh, keñverenoù en diavaez) ma aozer ur film. Klaskomp c'hoazh divrazañ an hanc'herieg :

décor ◇ set, scenery ◇ **kinkladur g.-ioù, loadur g.-ioù, amveziadur g.-ioù**
 ~ en intérieur ◇ set ◇ **loadur diabarzh**
 ~ mobile ◇ movable scenery ◇ **kinkladur heloc'h**
 ~ naturel ◇ exterior location, location ◇ **loadur krai, keñverenn b.-où**
 ~ ~ en extérieur ◇ setting, scenery ◇ **loadur krai diavaez, amveziadur krai, keñverenn**
 en ~ ~ ◇ on location ◇ **war loadur krai, en amveziadur, war geñverenn**
 ~ nu, ~ non équipé ◇ undressed set ◇ **loadur noazh, loadur anaveet**
 ~ réel (*pouvant fonctionner pendant la scène*) ◇ practical set ◇ **amveziadur traek**
 ~ de secours ◇ cover set ◇ **loadur keveliñ, kinkladur keveliñ**
 casser un ~ ◇ to strike a set ◇ **freuzañ ul loadur, terriñ ur c'hinkladur**
 construction d'un ~ ◇ scenery construction ◇ **desezañ ul loadur, sevel ur c'hinkladur, desezañ ur c'hinkladur**
 construire un ~ ◇ to build a set, to erect a set ◇ **desezañ ul loadur, sevel ur c'hinkladur, desezañ ur c'hinkladur**
 démonter un ~ ◇ to strike a set ◇ **freuzañ ul loadur, diskar ur c'hinkladur, diframmañ ur c'hinkladur**
 dépouillement ~ :
 1) (*décors en extérieurs*) ◇ location breakdown ◇ **dihaeziñ ul loadur diavaez**
 2) (*décors en intérieurs*) ◇ set breakdown ◇ **dihaeziñ ul loadur diabarzh, dihaeziñ ur c'hinkladur**
 dresser un ~ ◇ to dress a set ◇ **kinklañ ul loadur, desezañ ur c'hinkladur**
 entrepôt de ~s ◇ scene dock ◇ **lab g.-où ar c'hinkladurioù**
 équiper un ~ ◇ to set up a set, to dress a set ◇ **aveiñ ul loadur, kinklañ ul loadur**
 feuille de ~ ◇ wall panel, flat ◇ **panell b.-où voger, ampanell b.-où**

feuille de ~ mobile ◇ wild wall ◇ **ampanell heloc'h**

~ ~ en plafond ◇ wild ceiling ◇ **panell sel heloc'h**

habiller un ~ ◇ to dress a set ◇ **kinklañ ul loadur**

implantation d'un ~ ◇ stage setting ◇ **desezañ ul loadur, plantañ ur c'hinkladur**

monter un ~ ◇ to set up a set, to erect a set ◇ **sevel ur c'hinkladur, plantañ ur c'hinkladur**

repérage des ~s :

1) # *recherche de décors* ◇ recce, scouting ◇ **amc'hwil g.-ioù ar c'heñverennoù**

2) *visite des décors* ◇ survey ◇ **ensell g.-où ar c'heñverennoù**

décorateur ◇ art director ◇ **loadurour g.-ion**

architecte ~ ◇ art designer, set designer ◇ **ermegour g.-ion loadur**

assistant ~ ◇ assistant art director, art department assistant ◇ **skoriad g.-ed**

loadurour

chef ~ ◇ a) art director, b) production designer ◇ a) **loadurour**, b) **pennermegour g.-ion loadur**